

1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma**· 1.1 Produktidentifikator****· Handelsnavn:** ULTEM® 9085 Model**· CAS-nummer:**

61128-46-9

· 1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**· Bruk av stoffet/ tilberedning** Filament for Stratasys® Inc. FDM™ modeller**· 1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet****· Produsent/leverandør:**

Stratasys, Inc.

7665 Commerce Way

Eden Prairie, MN 55344

USA

Tel +1 952 937 3000

Fax +1 952 937 0070

In Europe:

C.S.B. GmbH

Parkstraße 29

D-47829 Krefeld

Germany

Tel.: +49-2151-6520860

Fax: +49-2151-6520869

E-Mail: info@csb-online.de**· E-postadresse for den kompetente personen, som er ansvarlig for sikkerhetsdatabladet** sdb@csb-online.de**· Avdeling for nærmere informasjon:** Avdeling produktsikkerhet**· 1.4 Nødnummer:** Se ovenfor eller neste giftinformasjonssentrale**2: Viktigste faremomenter****· 2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding****· Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**

Substansen er ikke klassifisert i henhold til CLP-forordningen.

· Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC bortfaller**· 2.2 Etikettelementer****· Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008 bortfaller****· Farepiktogrammer bortfaller****· Signalord bortfaller****· Advarselsetninger bortfaller****· 2.3 Andre farer bortfaller****· Resultater av PBT- og vPvB-vurdering****· PBT:** Ikke brukbar.**· vPvB:** Ikke brukbar.**3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering****· 3.1 Kjemisk karakterisering: Substanser****· CAS-nr. betegnelse**

61128-46-9 polyeterimid

· Identifikasjonsnummer(numre) bortfaller, polymer**4: Førstehjelpstiltak****· 4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak****· Generelle informasjon:** Klær som er tilsølt med produktet må fjernes.**· etter innånding:**

Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.

(fortsatt på side 2)

NO

Handelsnavn: ULTEM® 9085 Model

(fortsatt fra side 1)

- Etter innånding av nedbryningsprodukter bringes den skadde til frisk luft og holdes i ro. Tilkall legehjelp.
- **etter hudkontakt:**
Vask godt med vann og sepe.
Ved fortsatt hudirritasjon tilkalles lege.
Etter kontakt med det smeltede produktet må det avkjøles hurtig med kaldt vann.
Stivnet produkt må ikke trekkes av huden.
Tilkall lege straks.
 - **etter øyekontakt:**
Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann. Ved fortsatt besvær tilkall lege.
 - **etter svelging:**
Skyll munnen og drikk rikelig med vann.
Ved fortsatt besvær må lege konsulteres.
 - **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
 - **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Slokkemiddel**
- **Egnede slukningsmidler:**
Vanntåke
Vann i spredt stråle
- **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:**
Kulldioksyd
Slukningspulver
Lack of cooling capacity may permit re-ignition.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Kvelstoffoksyder (NO_x)
Burning produces harmful and toxic fumes.
Kullvannstoffer
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
- **Spesielt verneutstyr:** Bær åndedrettsbeskyttelse egnet for omgivelsesluften.
- **Ytterligere informasjoner**
Utbrente rester og kontaminert slukningsvann må bortskaffes i.h.t. myndighetenes forskrifter.

6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**
Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Unngå støvdannelse.
Bruk av åpen ild forbudt.
Unngå innånding av støv
Unngå kontakt med huden og øynene
- **6.2 Miljøverntiltak:** Forhindre at produktet kommer ned i kloakk eller vassdrag.
- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**
Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Ta opp mekanisk.
Fyll produktet i beholdere som er egnet for recycling eller bortskaffelse.
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**
Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.
Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.

(fortsatt på side 3)

NO

Handelsnavn: ULTEM® 9085 Model

(fortsatt fra side 2)

Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.

7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.
Unngå støvdannelse.
Oppstående støv/røk må ikke innåndes.
Unngå lengre/gjentatt hudkontakt.
Unngå berøring med øynene.
Grenseverdier for arbeidsplass må overholdes.
Unngå kontakt med det hete produktet.
- **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:**
Bruk av åpen ild forbudt - røyking forbudt.
Beskytt mot varme.
Gjør tiltak mot elektrostatisk oppladning.
- **7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**
- **Lagring:**
- **Krav til lagerrom og beholdere:** Myndighetenes forskrifter for vannvern skal overholdes.
- **Informasjoner om felles lagring:** ikke nødvendig
- **Ytterligere informasjon om lagervilkårene:**
Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede beholdere.
Beskyttes mot varme og direkte solpåvirkning.
Beholderne oppbevares på et godt ventilert sted.
- **7.3 Spesiell sluttbruk** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

- **Ytterligere informasjon om utforming av tekniske anlegg:** Ingen ytterligere informasjon, se punkt 7.
- **8.1 Kontrollparametere**
- **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**
Følg alle arbeidsplass grenser for støv.
- **Ytterligere informasjon:** Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.
- **8.2 Begrensning og kontroll av eksponering**
- **Personlig verneutstyr:**
- **Generelle verne- og hygienetiltak:**
Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og førstoffer.
Ikke spis, drikk, røyk eller snus inn under arbeidet.
Unngå innånding av støv
Unngå lengre og intensiv hudkontakt.
Unngå berøring med øynene.
Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.
- **Åndedrettsvern:** Ved sikker overholdning av arbeidsplassgrenseverdier ingen særlige tiltak nødvendig.
- **Håndvern:**
Beskyttelseshansker mot kjemikalier er ikke nødvendig.
Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelseshansker.
- **Øyevern:** Vernebrille
- **Kroppvern:** Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelsesdrakt.

NO

(fortsatt på side 4)

Handelsnavn: ULTEM® 9085 Model

(fortsatt fra side 3)

9: Fysiske og kjemiske egenskaper**· 9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper****· alminnelige opplysninger****· Utseende:**

Form:	fast
Farge:	forskjellig, alt etter farging
Lukt:	nesten uten lukt
Luktterskel:	ikke bestemt

· pH-verdi: ikke anvendelig**· Tilstandsendring**

Smeltepunkt/smelteområde:	ikke anvendelig
Kokepunkt/kokeområde:	ikke bestemt

· Flammepunkt: ikke bestemt**· Antennelighet (fast, gassformet):** ikke bestemt**· Antennelsestemperatur:****Spaltningsstemperatur:** ikke bestemt**· Selvantennelighet:** Produktet er ikke selvantennelig.**· Eksplosjonsfare:** Produktet er ikke eksplosjonsfarlig.**· Eksplosjonsgrenser:**

nedre:	ikke bestemt
øvre	ikke bestemt

· brannfremmende egenskaper ikke anvendelig**· Damptrykk:** negligible**· Tetthet ved 20°C:** > 1 g/cm³**· Løslighet i / blandbarhet med****Vann:** uløslig**· Viskositet:**

dynamisk:	ikke anvendelig
kinematisk:	ikke anvendelig

· 9.2 Annen informasjon Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**10: Stabilitet og reaktivitet****· 10.1 Reaktivitet****· 10.2 Kjemisk stabilitet****· Termisk spaltning / vilkår som må unngås:**

Unngå støt, gnidning, varme, gnister, elektrostatisk oppladning.

For å unngå termisk spaltning - varm ikke for sterkt opp.

Temperaturer over 300°C

· 10.3 Mulighet for farlige reaksjoner Det kjennes ingen farlige reaksjoner.**· 10.4 Forhold som bør unngås** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**· 10.5 Inkompatible materialer:** Alkali (baser, luter)**· 10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:**Kullmonoksyd (CO) og kuldioksyd (CO₂)Kvelstoffoksyder (NO_x)

Kullvannstoffer

NO

(fortsatt på side 5)

Handelsnavn: ULTEM® 9085 Model

(fortsatt fra side 4)

11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
- **Akutt toksisitet:**
- **Primær irritasjonsvirkning:**
- **på huden:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **på øyet:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **Sensibilisering:** Ingen sensibiliserende virkning kjent
- **Ytterligere toksikologiske henvisninger:**
Ved sakkyndig omgang og formålsriktig bruk har produktet, etter våre erfaringer og etter de informasjonen som foreligger hos oss, ingen helseskadelige virkninger.

12: Miljøopplysninger

- **12.1 Giftighet**
- **Akvatisk toksisitet:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Eliminasjonsgrad:** ikke bestemt
- **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Ytterligere økologiske informasjoner:**
- **Generelle informasjoner:**
WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann
Ikke la stoffet komme ned i grunnvannet, i vassdrag eller i kloakker.
- **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.
- **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

13: Fjerning av kjemikalieavfall

- **13.1 Metoder for avfallsbehandling**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.
- **Europeiske avfallslisten**
Waste disposal key numbers from EWC have to be assigned depending on origin and processing. For that reason waste disposal key numbers different from that listed below may be possible.
- **Ikke rengjort emballasje**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

14: Opplysninger om transport

· 14.1 UN-nummer:	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.3 transport fareklasser	
· ADR, ADN, IMDG, IATA	
· klasse	bortfaller
· 14.4 Emballasjegruppe:	
· ADR, IMDG, IATA	bortfaller

(fortsatt på side 6)

NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 04.01.2013

revidert den: 04.01.2013

Handelsnavn: ULTEM® 9085 Model

(fortsatt fra side 5)

· 14.6 Særskilte forholdsregler for bruker	Ikke brukbar.
· 14.7 Transport i bulk iht. anneks II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden	Ikke brukbar.
· Transport/ytterligere informasjoner:	Ikke farlig gods iflg. ovenstående forordninger
· UN "Model Regulation":	-

15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.1 Helse-, sikkerhets- og miljøforskrifter/lovgivning som gjelder spesielt for stoffet eller stoffblandingen**
- **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008 bortfaller**
- **Farepiktogrammer bortfaller**
- **Signalord bortfaller**
- **Advarselsetninger bortfaller**
- **Nasjonale forskrifter:**
- **Forordning om uhell:** Direktiv 96/82/EF finner ingen anvendelse.
- **Vannfareklasse:** WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann
- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på vårt kjennskap i dag. De utgjør dog ingen forsikring om produktegenskaper og er ikke grunnlag for noe kontraktsmessig rettsforhold.

· Avdeling som utsteder datablad:

C.S.B. GmbH Phone: +49 - 2151 - 652086-0
Parkstraße 29 Fax: +49 - 2151 - 652086-9
D-47829 Krefeld
Germany

· Forkortelser og akronymer:

RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)
IATA-DGR: Dangerous Goods Regulations by the "International Air Transport Association" (IATA)
ICAO: International Civil Aviation Organization
ICAO-TI: Technical Instructions by the "International Civil Aviation Organization" (ICAO)
ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
IATA: International Air Transport Association
GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

NO